

«Тасдиқ менамоям»

Ректори МДТ «Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи
Садриддин Айни», доктори илмҳои
Фарҳанг, профессор
Ибодуллозода Аҳлиддин Ибодулло

20. 01. 2026

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Наимзода Қиёмиддин дар мавзуи «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 - назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 - назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) пешниҳод шудааст

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ.

Диссертатсияи пешниҳодшуда аз ҷиҳати мавзӯ ва муҳтаво ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.08 – Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 – Назария ва методикаи илмҳои ҷамъиятӣ (илмҳои педагогӣ)) пурра мутобиқат менамояд. Мазмун ва натиҷаҳои таҳқиқ ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисос ҷавобгӯ мебошанд: банди 1 – усулҳои тадқиқот тибқи назария ва методикаи рушди таҳсилоти касбӣ, аз ҷумла равишҳои илмӣ нисбати таҳқиқи рушди таҳсилоти касбӣ, робитаи назария ва амалияи таҳсилоти касбӣ бо бахшҳои илми педагогика ва улуми дигар, ҳамбастагии назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ бо амалия, инчунин усулҳои тадқиқоти таҳсилоти касбӣ; банди 10 – омодакунии мутахассисон дар доираи низомии таҳсилоти бисёрзинавӣ; банди 11 – татбиқи технологияҳои муосири таҳсилоти касбӣ; банди 13 – ташаккул ва рушди муҳити таълимӣ муассисаи таълимӣ касбӣ.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқот. Диссертатсияи Наимзода Қиёмиддин ба яке аз масъалаҳои мубрам ва дорои аҳаммияти ҳосаи низомии таҳсилоти касбии муосир бахшида шудааст. Дар шароити ислоҳоти фароғири соҳаи маориф, гузариш ба стандартҳои нави таҳсилоти касбӣ ва афзоиши талабот ба сатҳи касбият, рақобатпазирӣ ва худрушдёбии

мутахассисон, масъалаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда аҳаммияти махсуси иҷтимоӣ-педагогӣ касб менамояд.

Муаллифи диссертатсия ба таври асоснок таъкид мекунад, ки омӯзгори муосир бояд на танҳо дорои донишу малакаи касбӣ бошад, балки қобилияти пайваста худтакмилдиҳӣ, худомӯзӣ, худназоратӣ ва мутобиқшавӣ ба тағйироти босуръати иҷтимоиву педагогиро низ доро бошад. Дар ҳамин замина, худтакмилдиҳии касбӣ ҳамчун яке аз омилҳои калидии рушди касбӣ ва шахсиятии омӯзгори оянда баррасӣ мегардад.

Дар таҳқиқот нишон дода шудааст, ки фанҳои педагогӣ дар низоми таҳсилоти коллеҷҳои омӯзгорӣ дорои имкониятҳои назарраси тарбиявӣ ва рушдбахш буда, метавонанд заминаи устувори ташаккули муносибати бошуурона ба касб, рушди тафаккури касбӣ, масъулияти шахсӣ ва омодагии омӯзгорони ояндаро ба худтакмилдиҳии доимӣ фароҳам оваранд. Ҳамзамон, муаллиф зикр менамояд, ки дар амалияи таълимии муассисаҳои таҳсилоти касбӣ ин имкониятҳо на ҳамеша ба таври низомманд ва мақсаднок истифода мешаванд, ки боиси ба вучуд омадани ихтилоф миёни талаботи муосири ҷомеа ва сатҳи воқеии омодагии касбии омӯзгорони оянда мегардад.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионии Наимзода Қиёмиддин бо таъкид ба методологияи илмӣ, истифодаи манбаъҳои гуногуни иттилоотӣ-методӣ ва педагогӣ, таҳлилу тақмили бисёрсатҳаи мафҳумҳои асосӣ, инчунин татбиқи мақсадноки маҷмӯи методҳои ҳамдигарро мукамалкунандаи таҳқиқотӣ, ки ба мақсад, объект, предмет, вазифа ва мантиқи таҳқиқот мутобиқ мебошанд, асоснок карда шудаанд.

Нуктаҳои муҳим, муҳтаво ва хулосаҳои асосии қори таҳқиқотии муаллифи диссертатсия дар шакли мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда ва маҷмуаҳои маводи конференсияҳо ба таъбири расида, ҳамчунин дар семинарҳо ва ҷаласаҳои илмӣ-методии донишгоҳӣ дар шакли баромадҳои шифохӣ ва хаттӣ пешниҳод гардидаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ аз ҷониби муаллиф ба сифати маърузаҳо, гузоришҳо ва тезисҳо мавриди муҳокима ва озмоиш қарор гирифтаанд.

Вобаста ба ин, асосҳои методологӣ ва назариявии қори илмӣ-таҳқиқотии Наимзода Қиёмиддин боэътимод ва боварибахш арзёбӣ мегарданд. Аз ҷиҳати дигар диссертатсия бармеояд, ки муаллиф дорои дониши амиқи назариявӣ буда, маҳорату малакаи баланди таҳлил, ҷамъбаст ва асосноккунии натиҷаҳои таҳқиқотро доро мебошад.

Автореферати диссертатсия низ бо мазмуни баланди илмӣ таҳия гардида, ба муҳтаво ва мундариҷаи рисолаи илмӣ пурра мутобиқ буда, оид ба моҳият, аҳаммият ва натиҷаҳои асосии таҳқиқоти анҷомдодаи муаллиф тасаввуроти мукамал фароҳам меорад.

Мақолаҳои илмӣ нашрнамудаи муаллифи диссертатсия муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро дар ҳалли масъалаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгорӣ ба таври равшан нишон медиҳанд.

Навгони илмӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои гирифташуда.

Дар диссертатсия рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун омили муҳими омодагии касбии мутахассисони соҳаи маориф дар шароити муосир таҳқиқ гардидааст. Моҳият, сохтор, вазифаҳо ва самтҳои асосии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда ба таври илмӣ муайян гардида, аҳаммияти онҳо дар ташаккули шахсияти касбии омӯзгор асоснок карда шудааст.

Низоми педагогии омодакунии омӯзгорони оянда ба фаъолияте, ки ба рушди худтакмилдиҳии сифатҳои муҳими касбӣ, малакаҳо ва маҳоратҳо равона гардидааст, таҳия ва аз ҷиҳати назариявӣ методологӣ асоснок карда шудааст. Нишон дода шудааст, ки татбиқи низоми мазкур ба баланд гардидани сатҳи омодагии касбии омӯзгорони оянда мусоидат менамояд.

Ҳамчунин, дар таҳқиқот шароити психологию педагогие муайян карда шудаанд, ки самаранокии раванди омодакунии донишҷӯёнро ба фаъолияти эҷодии рушди худтакмилдиҳӣ ва тарбияи шахсӣ таъмин менамоянд. Меъёрҳо, нишондиҳандаҳо ва сатҳҳои омодакунии омӯзгорони оянда нисбат ба рушди худтакмилдиҳии касбӣ аз ҷиҳати илмӣ ва амалӣ бо вачҳу далелҳо муайян ва асоснок карда шудаанд.

Эътимоднокии натиҷаҳои бадастомада бо таъя ба заминаи мустаҳками назариявӣ, истифодаи маҷмӯи усулҳои мувофиқи таҳқиқоти педагогӣ, гузаронидани корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ ва таҳлили натиҷаҳои онҳо таъмин гардида, самаранокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ дар амал исбот карда шудааст.

Аҳамияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои диссертатсия.

Нуктаҳои назариявии коркардгардида ва натиҷаҳои таҳқиқоти гузаронидашуда имкон фароҳам оварданд, то тавсияҳои амалӣ таҳия карда шаванд, ки баҳисобгирии онҳо метавонад баҳри рушди

худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат намояд:

1. Эҳтиёҷи низоми таҳсилоти касбӣ ба ташаккул ва рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда аз ҷиҳати илмӣ-назариявӣ асоснок карда шуд.

2. Роҳу воситаҳои самараноки татбиқи рушди худтакмилдиҳии касбӣ дар раванди таълими фанҳои педагогӣ дар шароити фаъолияти таълимии коллеҷҳои омӯзгории ҷумҳурӣ муайян карда шуданд.

3. Дарки методологӣ ва методии раванд, шартҳо ва имкониятҳои педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда аз ҷиҳати назариявӣ асоснок гардид.

4. Таҳқиқот имкон фароҳам овард, ки дар сатҳи сифатан нав хусусиятҳо ва самтҳои асосии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ошкор карда шаванд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот. Натиҷаҳо ва тавсияҳои таҳияшуда метавонанд дар чараёни таълими фанҳои педагогӣ дар коллеҷҳои омӯзгорӣ, муассисаҳои тақмили ихтисос ва бозомӯзии омӯзгорон, инчунин дар фаъолияти амалии омӯзгорон барои рушди худтакмилдиҳии касбӣ, худомӯзӣ ва камолоти шахсӣ мавриди истифода қарор гиранд. Натиҷаҳои таҳқиқот ба тақмили мундариҷа, шаклҳо ва усулҳои омодаسازی омӯзгорони оянда дар низоми таҳсилоти касбӣ мусоидат менамоянд.

Аҳамияти иқтисодии таҳқиқот. Татбиқи натиҷаҳои таҳқиқот ба истифодаи самараноки захираҳои инсонӣ ва таълимӣ, баланд бардоштани сифати омодаسازی кадрҳои педагогӣ, коҳиш ёфтани хароҷоти вобаста ба тақмили такрории касбии омӯзгорон ва оптимизатсияи равандҳои таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти касбӣ мусоидат мекунад.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот, аниқӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот бо инҳо таъмин карда мешаванд: омӯзишу таҳлили манбаъҳои сершумори илмӣ, таълимӣ, методӣ ва иттилоотӣ (бештар аз 200 номгӯй), ки бевосита бо мавзӯи таҳқиқот ва фаслҳои алоҳидаи он алоқаманданд; асоснокии методологӣ мавқеъҳои ибтидоӣ, истифодаи маҷмуи методҳои ба вазифаву мантиқи он мувофиқ, гуногунии сарчашмаҳои иттилоот, иштироки шахсии муаллиф дар қори таҷрибавӣ-озмоишӣ таъмин гардид.

Саҳми шахсии доктараби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии доктараби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар иштироки бевоситаи ӯ

дар тамоми марҳалаҳои кори илмӣ-таҳқиқотӣ ифода меёбад, аз ҷумла: банақшагирӣ ва асоснок намудани мавзуи таҳқиқот, таҳияи сохтор ва мантиқи диссертатсия, муайян намудани мақсад, вазифаҳо, объект ва мавзуи таҳқиқот, омӯзиш ва таҳлили адабиёти илмӣ-педагогӣ вобаста ба рушди худтакмилдиҳии касбӣ, ошкор намудани хусусиятҳо, шароит ва имкониятҳои педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллечҳои омӯзгорӣ, таҳияи низом ва амсилаи педагогии омодакунии омӯзгорони оянда ба худтакмилдиҳии касбӣ, ташкил ва гузаронидани корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ, ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумоти эмпирикӣ, коркард ва асосноккунии натиҷаҳои бадастомада, омода намудан ва нашри мақолаҳои илмӣ, иштирок дар чорабиниҳои илмӣ, ҷамъбасти натиҷаҳои таҳқиқот ва таълифи диссертатсия.

Нашри натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Муқаррароти асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд. Аз ҷумла, мундариҷаи асосии рисола дар 8 мақолаи илмӣ унвонҷӯ ба таъъ расидааст, ки 3 мақолаи онҳо дар маҷаллаҳо ва маҷмуаҳои илмӣ тақризшавандаи аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии Федератсияи Россия тасдиқшуда нашр гардидаанд, боқимонда дар маҷмуаҳои маводи конференсияҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ҷоп шудаанд.

Арзёбии мазмунӣ диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Мазмун ва сохтори диссертатсия ба мантиқи ҳалли пайдарҳами ҳадаф ва вазифаҳои гузошташудаи таҳқиқот пурра мувофиқат менамояд. Тартиби ҷойгиршавии мавод имкон медиҳад, ки масъалаҳои таҳқиқот ба таври марҳилавӣ, асоснок ва пайдарҳам баррасӣ гарданд. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, 6 зербоб, ҳулосаи ҳар як боб, ҳулосаи умумӣ, инчунин рӯйхати сарчашмаҳои истифодашуда иборат буда, 198 номгӯйи адабиётро дар бар мегирад. Матни диссертатсия 158 саҳифаи ҷопи компютериро фаро гирифта, кори илмӣ-таҳқиқотии мукамал ва ба анҷомрасонидашуда ба шумор меравад.

Дар оғози диссертатсия муқаддима ва тавсифи умумии таҳқиқот пешниҳод гардидаанд. Дар онҳо мубрами ва зарурати масъалаҳои таҳқиқшаванда, дараҷаи таҳқиқи мавзуи илмӣ, заминаҳои назариявӣ методологӣ, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва мавзӯҳои илмӣ, инчунин мақсад, вазифаҳо, объект, мавзӯ, фарзия, марҳилаҳо, макон ва давраи гузаронидани таҳқиқот ба таври муфассал шарҳ дода шудаанд.

Ҳамзамон, асосҳои назариявӣ ва методологӣ, сарчашмаҳои маълумот, заминаҳои эмпирикӣ, наwgонии илмӣ, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назариявию амалӣ, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии доwtалаби дараҷаи илмӣ, тарзи тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои таҳқиқот, интишороти илмӣ аз рӯи мавзуи диссертатсия, инчунин сохтор ва ҳаҷми диссертатсия баён гардидаанд.

Дар муқаддима аҳаммияти мавзуи таҳқиқшаванда асоснок гардида, дараҷаи омӯзиши он мавриди арзёбӣ қарор гирифтааст. Ҳамчунин объект ва предмети таҳқиқот, мақсад ва вазифаҳои он, асосҳои назариявию методологӣ, наwgонии илмӣ, инчунин аҳаммияти назариявӣ, амалӣ ва иқтисодии таҳқиқот муайян ва шарҳ дода шудаанд.

Мақсади таҳқиқот таҳия, асосноккунии назариявӣ ва дар чараёни озмоишӣ санҷидани шароитҳои педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои педагогӣ мебошад.

Объекти таҳқиқот - раванди таълиму тарбия дар низоми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбии педагогӣ.

Предмети таҳқиқот - раванд ва шароитҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар низоми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбии педагогӣ.

Боби якуми диссертатсия «Асосҳои назариявӣ-методологии худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда» номгузорӣ шуда, он аз ду фасл иборат мебошад.

Дар фасли якуми боби аввал - «Масъалаҳои худтакмилдиҳии касбии омӯзгорон дар тадқиқотҳои психологӣ-педагогӣ», муаллиф масъалаи худтакмилдиҳии касбиро ҳамчун ҷузъи муҳими рушди шахсият ва касбияти омӯзгор аз мавқеи назарияҳои муосири педагогӣ ва психологӣ мавриди таҳлил қарор додааст. Дар ин фасл мафҳуми худтакмилдиҳии касбӣ, моҳият, хусусиятҳо ва ҷанбаҳои таркибии он дар таҳқиқоти олимони ватанӣ ва хориҷӣ баррасӣ гардида, нишон дода мешавад, ки худтакмилдиҳии касбӣ омили калидии ташаккули салоҳиятҳои касбӣ, малакаҳои эҷодӣ ва рушди муттасили шахсияти омӯзгор махсуб меёбад. Муаллиф ба хулоса меояд, ки дар шароити муосири рушди таҳсилот худтакмилдиҳии касбӣ ҳамчун раванд ва натиҷаи фаъолияти огоҳона ва мақсадноки омӯзгор аҳаммияти махсус пайдо мекунад.

Фасли дуюми боби аввал – «Шароитҳо ва омилҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» ба таҳлили шароитҳои педагогӣ, психологӣ ва иҷтимоӣ, инчунин омилҳои бахшида шудааст, ки ба рушди самараноки худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда

мусоидат менамоянд. Дар ин фасл нақши муҳити таълимӣ, мундариҷаи фанҳои педагогӣ, шаклу усулҳои муосири таълим, ангезаи касбӣ ва фаъолияти мустақили донишҷӯён таҳқиқ гардидаанд. Муаллиф асоснок менамояд, ки ташкили муҳити омӯзишии ҳавасмандкунанда ва истифодаи технологияҳои фаъоли таълим метавонад рушди худтакмилдиҳии касбиро дар раванди тайёр намудани омӯзгорони оянда таъмин намояд.

Дар анҷоми боби якум хулоса бароварда мешавад, ки худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда раванди мураккаб ва бисёрҷанба буда, татбиқи самараноки он танҳо дар заминаи асосҳои назариявӣ-методологӣ ва фароҳам овардани шароитҳои мувофиқи педагогӣ имконпазир аст.

Боби дуюми диссертатсия **«Низоми педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда»** номгузорӣ гардида, он аз ду фасл иборат мебошад.

Дар фасли якуми боби дуюм - **«Сохтори рушди сифатҳои худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда»** масъалаҳои марбут ба муайян намудани ҷузъҳои таркибӣ, унсурҳо ва робитаҳои дохилии раванди худтакмилдиҳии касбӣ мавриди таҳқиқ қарор дода шудаанд. Муаллиф худтакмилдиҳии касбиро ҳамчун раванди бисёрсатҳаву бисёрҷабҳа баррасӣ намуда, сохтори онро дар ҳамбастагӣ бо сифатҳои шахсӣ, ҳавасмандӣ, қобилиятҳои касбӣ, малакаҳои худомӯзӣ ва худназоратӣ асоснок кардааст. Дар фасл нишон дода мешавад, ки рушди устувори худтакмилдиҳии касбӣ танҳо дар ҳолате имконпазир аст, ки унсурҳои маърифатӣ, ангезавӣ, арзишӣ ва амалиётӣ дар низоми ягонаи педагогӣ ҳамоҳанг амал намоянд.

Дар фасли дуюми боби дуюм - **«Динамикаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда»** тағйирёбии сифатӣ ва миқдории ин раванд дар марҳилаҳои гуногуни омодагии касбӣ таҳлил гардидааст. Муаллиф динамикаи рушди худтакмилдиҳиро ҳамчун раванди пайдарпайи ташаккули худшиносии касбӣ, инкишофи ниёз ба худомӯзӣ ва баланд гардидани сатҳи мустақилияти касбӣ тавсиф менамояд. Дар ин фасл меъёрҳо, нишондиҳандаҳо ва сатҳҳои рушди худтакмилдиҳии касбӣ муайян гардида, нақши муҳити таълимӣ, фаъолияти омӯзишӣ ва шароити психологӣ-педагогӣ дар суръат ва самаранокии ин раванд асоснок карда шудааст.

Дар анҷоми боби дуюм муаллиф ба хулоса меояд, ки ташаккул ва рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда бояд дар доираи низоми мукаммали педагогӣ амалӣ гардад, ки он ҳамбастагии мақсад,

мундариҷа, шакл, усул ва шароити ташкили раванди таълимиро дар бар мегирад.

Боби сеюми диссертатсия «**Технологияи педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда**» номгузорӣ гардида, он аз ду фасл иборат мебошад ва ҷанбаҳои амалӣ-технологии татбиқи низоми пешниҳодшударо инъикос менамояд.

Дар фасли якуми боби сеюм - «**Усул ва воситаҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда**» маҷмӯи усулҳо, шаклҳо ва воситаҳои педагогӣ баррасӣ гардидаанд, ки ба фаъолгардонии раванди худтакмилдиҳии касбии донишҷӯён нигаронида шудаанд. Муаллиф нақши усулҳои фаъоли таълим, корҳои мустақилона, технологияҳои интерактивӣ, рефлексия, худбаҳодиҳӣ ва худназоратиро дар ташаккули қобилияти худомӯзӣ ва ҳудинкишофи касбӣ асоснок менамояд. Дар фасл нишон дода мешавад, ки истифодаи мақсадноки воситаҳои методӣ ва ташкили муҳити ҳавасмандгардони таълимӣ имконият медиҳад, то донишҷӯён ба раванди худтакмилдиҳии касбӣ ҳамчун арзиши шахсӣ ва касбӣ муносибат намоянд.

Дар фасли дуюми боби сеюм - «**Самаранокӣ корҳои таҷрибавӣ-санҷишӣ онд ба рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда**» натиҷаҳои тадқиқоти озмоишӣ-таҷрибавӣ таҳлил ва ҷамъбаст шудаанд. Муаллиф раванди гузаронидани таҷриба, марҳилаҳо, гурӯҳҳои назоратӣ ва таҷрибавӣ, меъёрҳо ва нишондиҳандаҳои арзёбии сатҳи рушди худтакмилдиҳии касбиро муфассал тавсиф менамояд. Дар асоси таҳлили маълумоти эмпирикӣ исбот карда мешавад, ки технология ва шароити педагогии пешниҳодгардида ба баланд гардидани сатҳи худтакмилдиҳии касбӣ, афзоиши ҳавасмандӣ ба худомӯзӣ ва инкишофи мустақилияти касбии омӯзгорони оянда мусоидат намудаанд.

Дар фарҷоми боби сеюм ба хулоса омада мешавад, ки технологияҳои педагогии таҳияшуда дорои самаранокӣ амалӣ буда, метавонанд дар ҷараёни омодаسازی касбии омӯзгорон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ва олий мавриди истифода қарор гиранд.

Дар диссертатсия вобаста ба ҳар як боб, ҳамчунин дар маҷмӯъ хулосаҳо пешниҳод гардидаанд.

Ҳамин тариқ, диссертатсия дар сатҳи баланди илмӣ анҷом дода шуда, бандубаст, ҷобачогузори бобҳо ва фаслҳо мувофиқи мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот роҳандозӣ шудаанд. Комилу фарогир будани таҳқиқоти диссертатсионӣ аз он низ бармеояд, ки мисолҳо ва маводи таҳлилшудаи ҳар як бобу фасл бевосита мазмун ва номи онҳоро инъикос менамоянд. Хулосаи умумии диссертатсия ба мақсад ва вазифаҳои

гузошташуда пурра мувофиқат дошта, тавсияҳои пешниҳодшуда ҷиҳати истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ дорои аҳаммияти баланди илмӣ ва амалӣ мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Диссертатсия ва автореферати он (ба забонҳои тоҷикӣ ва русӣ) мутобиқи талаботи «Дастурамал дар бораи тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо ва авторефератҳо» ва банди 54-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26 июни соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, таҳия ва ба тартиб дароварда шудаанд.

Натиҷаҳои бадастомада, дараҷаи эътимоднокии онҳо, хулосаҳо ва тавсияҳо тибқи талаботи Комиссия ва Дастурамали мазкур аз ҷиҳати илмӣ-методӣ асоснок гардида, бо маводи назариявӣ амалӣ, мисолҳо, ҷадвалҳо ва диаграммаҳо ба андозаи кофӣ таъмин мебошанд.

Диссертатсия мутобиқи муқаррароти амалкунанда бо забони равону фаҳмо навишта шуда, риояи пайдарҳамии мантиқӣ ва муттасилӣ дар таҳия ва ҷобачогузории қисмҳои алоҳидаи он пурра таъмин гардидааст.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ - «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)» - пурра ба талаботи таҳассуси илмӣ 13.00.08 - Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 – Назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) мувофиқат намуда, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ пешниҳод гардидааст.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳснок вобаста ба таҳияи диссертатсия.

Новобаста аз дастовардҳо ва муваффақиятҳои назарраси диссертатсияи мазкур, дар ҷараёни баррасии он баъзе нуктаҳои баҳсталаб ва ҷузъӣ мушоҳида мешаванд, ки ба назар гирифтани онҳо метавонад сифати корро боз ҳам беҳтар намояд:

1. Бо вучуди он ки дар матни диссертатсия як қатор мафҳумҳои махсуси илмӣ ва истилоҳоти соҳавӣ истифода шудаанд, хуб мебуд пеш аз муқаддима саҳифаи алоҳидаи номгӯи ихтисораҳо ва мафҳумҳои калидӣ пешниҳод мегардид.

2. Дар қисмати «Асосҳои назариявӣ-методологии таҳқиқот» таҳлили андешаҳои олимони хориҷӣ нисбатан фарогир аст, вале хуб

мешуд, агар саҳми олимони ватанӣ дар масъалаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорон ба таври васеътар инъикос меёфт.

3. Дар таҳлили мафҳуми «худтакмилдиҳии касбӣ» чамъбандӣ ва муқоисаи равишҳои гуногуни илмӣ метавонист ба таври мухтасар ва низомманд пешниҳод гардад, ки ин ба равшантар гардидани мавқеи муаллиф мусоидат менамуд.

4. Гарчанде корҳои таҷрибавӣ-санҷишӣ ба таври мунтазам ташкил шудаанд, хуб мебуд, агар доираи заминаи эмпирикӣ васеъ гардида, нишондиҳандаҳои омӯрӣ ва таҳлили динамикаи тағйирот муфассалтар пешниҳод мешуданд.

5. Дар матни диссертатсия ва автореферати он баъзан хатогиҳои чузъии имлоӣ, китобӣ ва техникӣ ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо барои боз ҳам баланд бардоштани сатҳи фарҳанги илмии кор мусоидат хоҳад кард.

Бо вучуди эродҳои зикршуда, бояд таъкид намуд, ки онҳо хусусияти чузъӣ ва тавсиявӣ дошта, ба моҳият, навгониҳои илмӣ ва аҳаммияти назариявӣ амалии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд. Муаллиф вазифаҳои гузошташударо дар сатҳи баланди илмӣ таҳқиқотӣ ҳал намуда, ба натиҷаҳои муҳими илмӣ ноил гардидааст.

Хулоса, диссертатсияи Наимзода Қиёмиддин дар мавзӯи «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 – Назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 – назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) пешниҳод шудааст, дар сатҳи зарурии илмӣ иҷро гардида, аз рӯйи мазмун ва муҳтаво ба талаботи мавҷуда ҷавобгӯ мебошад. Диссертатсия ба талаботи Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 ва бо тағйири иловаҳо аз 26.06.2023 таҳти №295 тасдиқ шудааст, пурра мутобиқат намуда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси мазкур мебошад.

Тақриз аз тарафи эксперт, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикстон ба номи Садриддин Айни Самиев Тоҳирҷон мураттаб шудааст. Тақризи муассисаи пешбар дар ҷаласаи кафедраи

умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикстон ба номи Садриддин Айни, ки дар он доктараби дараҷаи илмӣ Наимзода Қиёмиддин иштирок ва бо маъруза баромад намуд, баррасӣ ва тасдиқ шудааст. Дар ҷаласаи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикстон ба номи Садриддин Айни 15 нафар устодону омӯзгорон иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: "тарафдор" - 15 нафар, "бетараф" - нест, "муқобил" - нест. (Қарори ҷаласаи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни аз 20 январи соли 2026, №13/1).

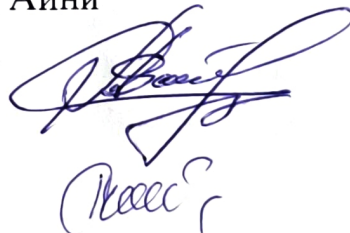
Раиси ҷаласа:

мудири кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

Мансурова Чамила
Сулаймоновна

Эксперти таҳқиқоти диссертатсионӣ, дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни номзади илмҳои педагогӣ

Самиев Тохирҷон
Абдусамодович

Котиби илмӣ ҷаласа:

номзади илмҳои педагогӣ
20.01. 2026

Арбобова Фароғат
Анваровна

Имзои Ҷ.С. Мансурова, Т.А., Самиев ва Ф.А. Арбобоваро тасдиқ мекунам.

/Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДДОТ ба номи С. Айни

Кодирзода Сайвали

Суроғаи муассисаи пешбар: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 121; Тел: +992 (37) 224 13 83, E-mail: info@mail.ru, www.tgpu.tj